K tomuto zobrazení, které je v úzké souvislosti s pohybem neproměnné rovinné soustavy v její rovině, dospěli téhož roku 1911 dva autoři a to W. Blaschke a J. Grünwald. Základním prvkem pro zobrazení je tu opět přímka; její zobrazení obdržíme z jejího zobrazení dvojstopního (odst. **9,1**, obr. 42), při němž stopní roviny ${}^1\sigma$ a ${}^2\sigma$ jsou souměrně položeny ve vzdálenosti d rovnoběžně k průmětně π, na niž kolmo promítáme.

Přímka a se v tomto dvojstopním zobrazení zobrazuje v pár bodový ${}^1A_1$, ${}^2A_1$ (obr. 42). Abychom dostali kinematický obraz přímky a, otočme úsečku $\overline{{}^1A_1{}^2A_1}$ kolem jejího středu A_1 o 90° ve smyslu kladném; tu přejde půdorys prvého stopníku v levý a druhého stopníku v pravý kinematický obraz přímky a, jež označíme A_l, A_p. Tomuto zobrazení se vymykají, podobně jako v dvojstopním zobrazení, všechny přímky, jež jsou rovnoběžny s průmětnou π, neboli protínají úběžnou přímku x_∞ průmětny π.

11,1. Kinematický obraz bodu. Bod P se zobrazoval v dvojstopním zobrazení (odst. **9,1**; obr. 42) v homothetičnost mezi půdorysy prvních a druhých stopníků. I lze nyní ukázati, že všechny páry A_lA_p, B_lB_p, ... kinematického zobrazení přímek $a, b, \ldots$, jdoucích bodem P, spatřují se z půdorysu P_1 pod týmž úhlem ω.

V obr. 42 je:

$$\operatorname{tg}\tfrac{1}{2}\omega = \frac{\overline{A_1A_p}}{\overline{A_1P_1}} = \frac{\overline{A_2{}^1A_2}}{\overline{A_2P_2}} = \frac{d}{z}, \text{ takže } \tfrac{1}{2}\omega = \operatorname{arctg}\frac{d}{z} + n\,.\,180°$$

$$\text{a } \omega = 2\operatorname{arctg}\frac{d}{z} + n\,.\,360°, \text{ kde musí } -180° \leqq \omega \leqq 180°.$$

Je tedy úhel ω pro bod P a všechny body téže vzdálenosti z od průmětny π týž.

Pro zvláštní polohy bodu P dostaneme: Je-li bod P v průmětně π ($z = 0$), je $\omega = 180°$. Pro bod P v stopní rovině ${}^1\sigma$, (${}^2\sigma$) je $z = d$, ($- d$) a tedy $\omega = 90°$, ($- 90°$). Jestliže bod P je úběžným bodem, odpovídají si páry ${}^1A_1{}^2A_1$, ${}^1B_1{}^2B_1$, ... v translaci a tedy též páry A_lA_p, B_lB_p odpovídají si v translaci ($\omega = 0°$). Pole bodové levých obrazů přímek trsu o středu P je souhlasně shodné s polem jejich pravých obrazů. I dostáváme:

Body prostoru, vyjma úběžné body průmětny π, zobrazují se v otáčení kolem kolmých průmětů těchto bodů do průmětny π; úběžným bodům v prostoru odpovídají translace. Úhel otočení závisí na vzdálenosti bodu od průmětny při daných stopních rovinách.

Také obrácená věta je správná.

11,2. Kinematický obraz roviny. Rovinu ϱ je třeba považovati za pole paprskové a vyšetřiti v jakém vztahu je pole pravých obrazů těchto paprsků k poli jejich levých obrazů. Prvé stopníky paprsků pole ϱ jsou na prvé stopě ${}^1s^\varrho$ a druhé stopníky na druhé stopě ${}^2s^\varrho$, patrně v půdoryse je ${}^1s_1{}^\varrho \parallel {}^2s_1{}^\varrho$ (obr. 46). Zvolme si přímku p v rovině ϱ obrazy ${}^1P_1$, ${}^2P_1$ jejích stopníků a otočme tyto kolem stopníku P přímky p, ležícím na stopě p^ϱ, o $+90°$. Obrazy stopníků přejdou v levý a v pravý kinematický obraz P_l, P_p přímky p pole ϱ. Označíme-li vzdálenost půdorysů stop ${}^1s^\varrho$, ${}^2s^\varrho$ písmenem r, vidíme, že pravý obraz P_p dostaneme z levého obrazu P_l, jestliže k poslednímu sestrojíme bod souměrně sdružený podle osy p^ϱ a pak tento posuneme ve směru stopy p^ϱ o délku r, jež je pro všechny přímky roviny ϱ konstantní. Toto překlopení pole (P_l) kolem p^ϱ a posunutí ve směru p^ϱ o délku r, označme si jedním slovem *převrácením* pro osu převrácení p^ϱ a vektor r. Pole (P_p) a (P_l) jsou nesouhlasně shodná. Dostáváme:

Roviny zobrazují se kinematicky ve všechna převrácení průmětny považované za bodové pole.

Je-li vektor převrácení $r = 0$, t. j. rovina ϱ je kolma k průmětně π, tu převrácení přejde v překlopení kolem p^ϱ, neboli v souměrnost podle osy p^ϱ.

11,3. Vzájemná poloha přímek. Dvě *různoběžné* přímky $a(A_l, A_p)$, $b(B_l, B_p)$ mají společný bod a jsou v téže rovině, proto musí si jejich pravé obrazy A_p, B_p a levé obrazy A_l, B_l odpovídati jak v souhlasné tak nesouhlasné shodnosti, t. j. musí $\overline{A_lB_l} = \overline{A_pB_p}$. Při *rovnoběžnosti* přímek a, b, musí $\overrightarrow{A_pA_l} = \overrightarrow{B_pB_l}$. *Svazek paprskový* se zobrazuje ve dvě shodné řady bodové, z nichž jedna obsahuje pravé a druhá levé obrazy paprsků svazku.

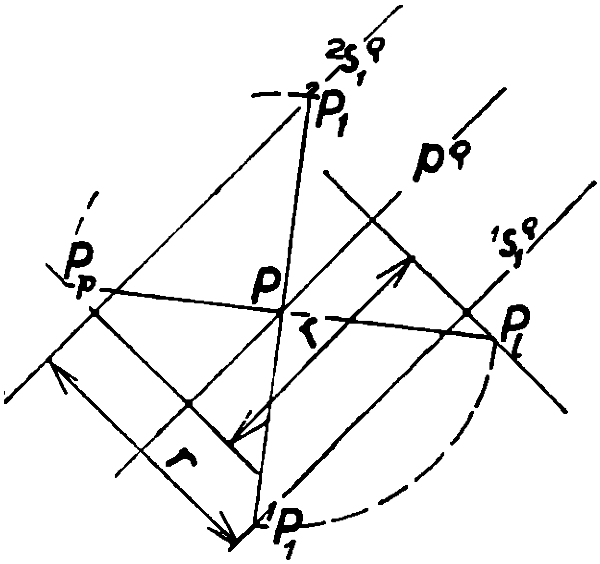

Obr. 46. Kinematický obraz roviny.

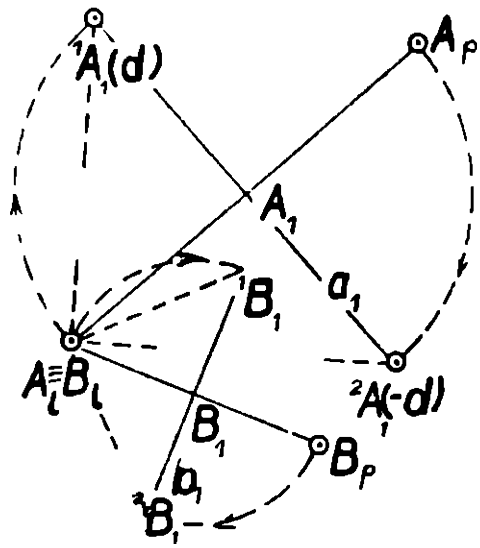

Obr. 47. Kinematické obrazy levorovnoběžných přímek.

Zde mluvíme ještě o tak zvaných levo- případně pravorovnoběžných přímkách. Na př. levorovnoběžné přímky jsou takové, které mají týž levý obraz $A_l \equiv B_l$ (obr. 47). Vrátíme-li se od kinematického zobrazení k dvojstopníkovému, poznáme, že trojúhelníky ${}^1A_1A_l{}^2A_1$, ${}^1B_pB_l{}^2B_1$ jsou pravoúhlé a rovnoramenné a přímky a, b náležejí tedy podle odst. **10,1** rotační paprskové síti, jež má osu v přímce kolmé k průmětně π v společném levém obraze.

Přímky levorovnoběžné (pravorovnoběžné) *tvoří rotační paprskovou síť pravotočivou* (levotočivou), *jež má osu v přímce kolmé k průmětně v společném levém* (pravém) *obrazu.*

II,4. Užití kinematického zobrazení. Kinematické zobrazení může sloužiti *především* k přenesení různých vět o prostorových útvarech ve věty kinematické geometrie. Uvedeme zde jen dva jednoduché případy:

1. a) Dva body v prostoru určují jedinou spojnici.

b) Dvě různá otáčení v rovině mají jediný pár bodový společný, t. j. existuje jediný bod v rovině, který v obou otáčeních dává týž bod.

2. a) Dvě roviny mají jedinou přímku společnou.

b) Dvě různá převrácení v rovině mají jediný společný pár bodový.

Konstrukci bodových párů v případech b) ponecháváme laskavému čtenáři.

Za *druhé* lze tohoto zobrazení použíti pro spojitý pohyb rovinné neproměnné soustavy v její rovině. Za tím účelem mysleme si nákresnu π jako stálou soustavu a označme ji π_l a jako pohyblivou v sobě označme ji π_p. Každé poloze roviny π_p vzhledem k π_l přísluší jistý bod P prostoru, který dostaneme tak, že body soustavy π_p považujeme za pravé obrazy a odpovídající body shodného stálého pole π_l za levé obrazy přímek trsu P. Když pole π_p se spojitě pohybuje v pevném poli π_l, bod P opíše v prostoru křivku p, kterou jmenujeme *obrazem pohybu*. Obráceně každé křivce p v prostoru, jež je spojitá a jež má v každém bodě určitou tečnu (která se spojitě mění, mění-li se bod na křivce), odpovídá v nákresně spojitý pohyb neproměnné rovinné soustavy π_p v rovině π.

Vytkněme si v pohybující soustavě π_p bod A_p a vyšetřme co odpovídá dráze toho bodu, pohybuje-li se rovina π_p spojitě v π. Bodu A_p odpovídá v shodné soustavě π_l bod A_l; tyto body mohou případně splynouti, je-li π_l počáteční polohou pohybující se soustavy π_p. Pár A_l, A_p je obrazem přímky a, jež jde bodem P odpovídajícím této poloze π_p na obrazu p pohybu. Pohybuje-li se soustava π_p spojitě v π, tu opíše bod A_p v rovině π dráhu (A_p) a příslušná přímka a prochází odpovídajícími body P na obrazu p. Dostáváme:

Dráha libovolného bodu A_p pohybující se soustavy π_p je místem pravých obrazů všech přímek, jež protínají křivku p a patří síti levorovnoběžných přímek, jež mají levý obraz v odpovídajícím bodě A_l shodné pevné soustavy π_l.

Zvolíme-li A_l v levém obraze tečny a obrazu pohybu p, tu zůstane A_p při přechodu k soumeznému obraznému bodu P' na křivce p týž, ježto levorovnoběžná přímka k přímce a bodem P' je táž přímka a. Bod A_p zůstane v tom okamžiku pohybu pevný a je tudíž okamžitým středem otáčení, jež převádí polohu π_p v soumeznou polohu π_p'. Tyto okamžité středy vyplní v rovině π t. zv. *pevnou pólovou křivku* p_p *pohybu*. Levý obraz A_l tečny a je v soustavě π_l bodem, který při pohybu splyne s okamžitým středem A_p a body ty vyplňují t. zv. *hybnou pólovou křivku* p_l *pohybu*, jejímž kotálením po pevné křivce pólové p_p dá se pohyb v rovině π uskutečniti.

Pohybuje-li se rovinná neproměnná soustava, jejíž body považujeme za pravé obrazy přímek po shodné rovinné soustavě pevné, jejíž body jsou levými obrazy přímek, při čemž obrazy téže přímky jsou v odpovídajících si bodech obou soustav, pak pólové křivky tohoto pohybu jsou v pravém a levém obrazu plochy tečen prostorového obrazu p tohoto pohybu. Pravý obraz je pevnou a levý obraz hybnou pólovou křivkou pohybu.

Je-li křivka p přímkou, tu příslušný pohyb je rotací kolem jejího pravého obrazu P_p. Potvrďte to obrazem!

Ježto soumezné tečny křivky p se protínají, tu z podmínky různoběžnosti (odst. **11,3**) plyne, že odpovídající si oblouky obou pólových křivek jsou stejně dlouhé.

Přestaneme na těchto vlastnostech kinematického zobrazení, z nichž již plyne odůvodnění jeho pojmenování.